

Sygn. akt IV KO 48/13

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz (sprawozdawca)

SSN Michał Laskowski

w sprawie T. N.

skazanego z art. 148 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 29 października 2013 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wznowienie postępowania, zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu

Apelacyjnego w [...] z dnia 9 lutego 2012 r., zmieniającego wyrok Sądu

Okręgowego w K. z dnia 29 sierpnia 2011 r.,

postanowił:

1. wniosek oddalić;

2. zwolnić skazanego od ponoszenia kosztów sądowych postępowania o wznowienie, a poniesionymi w jego toku wydatkami obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

T. N. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 sierpnia 2011 roku, a następnie zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 9 lutego 2012 roku, za przestępstwo z art. 148 § 1 k.k., na karę 25 lat pozbawienia wolności.

W złożonym w dniu 7 sierpnia 2013 roku wniosku obrońca skazanego T. N., powołując się na art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., względnie art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k., art. 544 § 2 k.p.k. i art. 547 § 2 k.p.k., wniósł o wznowienie postępowania w ww. sprawie, a także o uchylenie wydanych w sprawie wyroków i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu. W uzasadnieniu wniosku obrońca skazanego wskazał, że podstawę wniosku o wznowienie postępowania stanowią zeznania świadka M. B., który „posiada wiedzę co do stanu, w jakim znajdował się T. N. i charakteru jego zachowań”. Zdaniem obrońcy skazanego weryfikacja okoliczności podawanych przez M. B. może mieć kluczowy charakter dla uwolnienia T. N. od odpowiedzialności karnej za czyn, za który został skazany, względnie może wpłynąć na zmniejszenie wymierzonej skazanemu kary pozbawienia wolności.

Z tego też względu obrońca skazanego złożył jednocześnie wniosek o przesłuchanie świadka M. B. na okoliczność przebiegu zdarzeń w dniu 25 stycznia 2008 r., między g. 2:00 a 3:00 w nocy, które miały miejsce w samochodzie skazanego G. S., a w szczególności:

- a) braku upojenia alkoholowego oraz nieprzejawiania zachowań agresywnych przez skazanego T. N.,
- b) niepopelnienia przez T. N. przestępstwa, za które został prawomocnie skazany, względnie błędnego przyjęcia okoliczności wpływających na nadzwyczajne obostrzenie kary pozbawienia wolności, ewentualnie skazania go za przestępstwo przewidujące karę surowszą niż w rzeczywistości popełnił.

Prokurator Prokuratury Generalnej w piśmie z dnia 13 września 2013 roku wniósł o oddalenie wniosku obrońcy skazanego T. N. Wskazał jednocześnie, że ze złożonego wniosku o wznowienie postępowania nie wynika, jaki jest rzeczywisty stan wiedzy świadka M. B., co w konsekwencji czyni niezasadnym także wniosek obrońcy o dokonanie w trybie art. 97 k.p.k. czynności procesowej z udziałem ww. świadka.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Wniosek obrońcy skazanego T. N. o wznowienie postępowania okazał się niezasadny i z tego powodu podlegał oddaleniu.

W pierwszej kolejności – jedynie dla przypomnienia – należy wskazać, że wyrok prawomocny ma być w swym założeniu trwałym rozstrzygnięciem przez sąd rozpatrywanej i prawomocnie zakończonej sprawy. Przysługuje mu więc cecha domniemania prawdziwości przyjętych w nim ustaleń faktycznych. Do wznowienia może dojść natomiast tylko wtedy, gdy wnioskodawca wykaże duży stopień prawdopodobieństwa błędności poprzedniego orzeczenia, a więc w wiarygodny sposób podważy prawidłowość przyjętych tamże ustaleń, wykazując przy tym, że orzeczenie to było oczywiście nietrafne (*wyrok SN z 24 kwietnia 1996 r., V Ko 2/96, OSNKW 1996, z. 7-8, poz. 47; postanowienie SN z dnia 15 lutego 2005 r., III KO 10/04, LEX nr 142541*). Wzruszenie takiego domniemania, a co za tym idzie i prawomocnego wyroku w drodze wznowienia postępowania może nastąpić między innymi, gdy ujawnią się nowe fakty lub dowody nieznanne przedtem sądowi, a które mogą w sposób zasadniczy i wiarygodny podważyć prawdziwość przyjętych w nim ustaleń faktycznych.

Samo zgłoszenie nowych faktów i dowodów nie oznacza, że niejako automatycznie sąd rozpoznający wniosek zobligowany jest do wznowienia postępowania. Owe nowe fakty i dowody podlegają ocenie tego sądu, dokonywanej w ścisłym powiązaniu z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie w toku jej rozpoznawania przez sądy I i II instancji. Oddzielenie tej oceny od całokształtu dowodów, które stały się podstawą skazania, czyniłoby ją nieracjonalną i w zasadzie oderwaną od realiów sprawy, a przecież tylko na gruncie tych realiów i po wnikliwym skonfrontowaniu dowodów „nowych” (zgłoszonych we wniosku o wznowienie postępowania) z dowodami dotychczas występującymi, możliwe jest stwierdzenie, czy pierwsze z wymienionych nakazują uznać z dużym prawdopodobieństwem ustalenia dokonane przez orzekające sądy obu instancji za wadliwe. Ze wskazanej wyżej podstawy wznowienia wynika zatem, że rozpoznanie wniosku o wznowienie z tego tytułu ogranicza się wyłącznie do badania, czy rzeczywiście po uprawomocnieniu się wyroku skazującego ujawniły się nowe fakty lub dowody, które wskazują na oczywistą (graniczącą z pewnością) lub co najmniej wysoce prawdopodobną błędność wyroku objętego wnioskiem.

W niniejszej sprawie nie sposób podzielić stanowiska obrońcy skazanego T. N., że przedstawione we wniosku o wznowienie postępowania okoliczności

stanowią „nowe fakty i dowody nie znane przedtem sądowi”, wskazujące na to, że „skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze” (art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.), czy też „skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary” (art. 540 § 1 pkt 2 lit. b k.p.k.).

W szczególności należy podnieść, że wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania oparty jest na twierdzeniu, że istnieje nowy dowód w postaci zeznań świadka M. B., który zdaniem wnioskodawcy wykaże niepopelnienie przez skazanego przypisanego mu przestępstwa z art. 148 § 1 k.k., względnie „brak przejawów zachowania, które można by określić jako działanie ze szczególnym okrucieństwem”. Na potwierdzenie tego twierdzenia nie załączono jednak do akt sprawy ani jakiegokolwiek oświadczenia M. B., ani też żadnego dowodu, który potwierdzałby to stanowisko. Obrońca skazanego ograniczył się bowiem do stwierdzenia, że „powyższe źródło dowodowe zostało przedstawione obrońcy przez samego skazanego zarówno w drodze pisemnej, jak i telefonicznej”. W tej sytuacji również złożony wniosek o przeprowadzenie przez Sąd Najwyższy czynności przesłuchania M. B. w charakterze świadka, w trybie określonym w art. 546 k.p.k. w zw. z art. 97 k.p.k., nie mógł zostać uwzględniony przez Sąd Najwyższy, albowiem w tym trybie nie można ustalać, czy wskazywane osoby w ogóle mają określone wiadomości stanowiące podstawę faktyczną wniosku o wznowienie postępowania, ale na ile dowód ten wykazuje rzeczywiste niebezpieczeństwo błędności prawomocnego wyroku skazującego (*zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 kwietnia 2005 r., V KO 80/04, R-OSNKW 2005, poz. 753; z dnia 19 marca 2008 r., IV KO 126/07, R-OSNKW 2008, poz. 690*).

Składając wniosek o wznowienie postępowania obrońca skazanego pomija, że ustalenia faktyczne co do przebiegu zdarzenia z dnia 25 marca 2008 roku zostały poczynione w oparciu o całokształt zgromadzonego i ujawnionego na rozprawie materiału dowodowego, w tym między innymi o wyjaśnienia T. N. z postępowania przygotowawczego, a także częściowo w oparciu o wyjaśnienia skazanego G. S., który konsekwentnie wskazywał T. N. jako tego, który uderzył

pięścią B. R., rozciął jej bok butelką oraz włożył fragment znicza do ust, po czym go nacisnął powodując śmierć pokrzywdzonej (*s. 31 uzasadnienia wyroku SO w K. z dnia 29 sierpnia 2011 r., sygn. akt II K .../10; t. XII, k. 2287*).

Powyższe ustalenie, wsparte szeregiem innych dowodów, które wręcz drobiazgowo opisano w uzasadnieniu powołanego wyroku Sądu Okręgowego w K., nie daje podstaw do podważenia prawidłowości ustalonych przez sądy obu instancji faktów. Tym samym nawet gdyby przyjąć forsowaną we wniosku okoliczność, że M. B. jechał samochodem wraz z G. S. do dyskoteki w B., a następnie razem z T. N. odjechali spod tej dyskoteki, to ustalenie to – w zestawieniu z pozostałymi dowodami zebranymi w sprawie – nie dawałoby podstawy do twierdzenia o poważnym prawdopodobieństwie błędności wyroku skazującego, co dodatkowo przemawia za zbędnością prowadzenia czynności w trybie określonym w art. 546 k.p.k. w zw. z art. 97 k.p.k.

Zauważyć ponadto należy, że sam skazany T. N. zarówno w toku postępowania przygotowawczego, jak i w postępowaniu jurysdykcyjnym nie podnosił, iż M.B. jechał samochodem wraz z G. S. do dyskoteki w B., a następnie by w trójkę odjechali spod tej dyskoteki. Okoliczność ta nie była podnoszona również w apelacji od wyroku Sądu I instancji, jak i wywiedzionej skardze kasacyjnej. Nie jest ponadto jasne, na jaką okoliczność obrońca skazanego w uzasadnieniu wniosku powołuje zeznania złożone przez świadka H. G., skoro jego depozycje, skądinąd uznane przez Sąd *a quo* za wiarygodne, dotyczą jedynie wiadomości „zasłyszanych” w czasie przebywania we wspólnej celi ze skazanym T. N. (*s. 51 uzasadnienia wyroku SO w K. z dnia 29 sierpnia 2011 r., sygn. akt II K .../10; t. XII, k. 2307*).

Z tego też względu podniesione we wniosku obrońcy skazanego okoliczności nie wskazują na zaistnienie w niniejszej sprawie przesłanek określonych w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a i b k.p.k., a co więcej zmiierzają dopiero do podjęcia przez Sąd Najwyższy inicjatywy poszukiwania ewentualnych dowodów, które wniosek o wznowienie by uzasadniały.

Mając zatem powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia, opierając rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania wznowieniowego na przepisie art. 624 § 1 k.p.k.

